

หลวงพ่อเทียน

พระราชทานที่ ๕๕ - ๕๗ (พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๑)

จำพรรษาที่

วัดป่าสาละวัน อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ต้นตระกูลกรรมฐาน

- แสดงโดยพระราชสังวรญาณ(พุธ จาณิโย) เนื่องในวันบูรพาจารย์ ๒ ธ.ค. ๓๙ •

“บูรพาจารย์” หมายถึง อาจารย์ผู้เกิดก่อนเรา ท่านเกิดก่อนเรา ท่านบวชก่อนเรา ท่านสอนเรา มาก่อนจึงได้ชื่อว่า พระบูรพาจารย์

อันดับของพระบูรพาจารย์ในภาคอีสาน อันดับแรก ท่าน**อริยกวี (อ่อน)** ได้ไปอุปสมบทในสำนักของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ซึ่งสมัยนั้นพระองค์ยังทรงอุปสมบทอยู่ ยังไม่ทรงลาผนวชออกมาครองเมือง แล้วท่านผู้นั้นก็ได้ศึกษาพระปริยัติธรรมเรียนรู้พระธรรมวินัย แล้วก็นำธรรมวินัยซึ่งถอดแบบ จากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ไปประดิษฐานคณะพระกรรมฐานธรรมยุตสงฆ์ที่ วัดสีทอง จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อสิ้นบุญบารมีของท่านอริยกวี (อ่อน) ก็ตกทอดมาถึงท่าน **พันธุละ** ซึ่งเป็น สหธรรมิกของท่าน

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์

- ยังเป็นกวี นักแต่งกลอน แต่งโคลง อ่านแล้วฟังซาบซึ้ง •

ถัดจากนั้น ก็มาถึงยุคของพระเดชพระคุณ **เจ้าพระคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท)** เจ้าพระคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ท่านบริหารกิจการพระศาสนาทั้งฝ่ายปริยัติและทั้งฝ่ายปฏิบัติ ภาษากฎหมายเขาว่า **คันถธุระ** และ **วิปัสสนาธุระ** **คันถธุระ** มีหน้าที่จัดการบริหาร ปกครองคณะสงฆ์ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นผู้ตราเป็นกฎหมายสงฆ์ขึ้นมาเรียกว่า พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และก็จัดการศึกษาพระปริยัติธรรม คือ สอนนักธรรม สอนบาลี สอนทั้งการ ปฏิบัติตรงกรรมฐาน

เจ้าพระคุณ พระมหาเถระรูปนี้ เรียกว่า เป็นพระเถระที่ครบเครื่อง มีทุกอย่าง ถ้าจะพูดถึงสำนวน ไวยากรณ์ของท่าน ท่านเป็นผู้ชำนาญชำนาญในหลักวิชาการทางศาสนาแล้ว ยังเป็นกวี นัก แต่งกลอน แต่งโคลง อ่านแล้วฟังซาบซึ้ง หลวงพ่อยังได้จำคำสอนซึ่งเป็นคำกลอนของท่าน ท่านว่าเป็น ภาษาอีสาน ท่านบอกว่า

“กัมมัญฐานโลกแก้วแถวธรรมบ่ต้องต่อ กัมมัญฐานพอว่อมมาชี้ให้หมู่เหม็น
เขาก็เสื่อมแล้วกัมมัญฐานหมู่เถื่อน ได้อาหารอิมท้องนอนมั่งนั้งธรรม”

(* คำแปล : กรรมฐานไปที่ไหนพระรุ่งพระรังชนแต่สิ่งของ ไม่สนใจต่อการประพฤติธรรม
กรรมฐานไปไพล่ตรงนั้นตรงนี้แล้วไปประพฤติเสียหายให้หมู่เหม็นเพื่อ
คนเขาร่ำลือว่าเป็นพระกรรมฐานจอมปลอมหลอกหลวงโลก
ฉันอาหารอิมท้องแล้วนอนเหมือนหมูไม่สนใจข้อวัตรปฏิบัติ)

อันนี้ จำตึดตึดใจ ปัสสิมจักเทือ (สักทึ)

๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ องค์ผู้ประดิษฐานคณะธรรมยุติกนิกาย

อีกอันหนึ่งท่านว่า

“อัศจรรย์ปลาไหลลหดลหด น่านาถหนีหนายวังตม ผู้เป็นสมณส์บวงค์ปมัว”*

(* คำแปล : ปลาไหล ปลาหลด ปลาหลด น่านาถถ้ามันเปือหนายในโคลนตม

ผู้เป็นสมณะก็เหมือนกัน ถ้าเปือหนายในพระธรรมวินัย ก็ชื่อว่าเป็นผู้ทำลายศาสนา
ไม่สามารถสืบสมณวงศ์ได้)

เพราะฉะนั้น ได้พูดมาถึงตอนที่ว่า เจ้าพระคุณอุปาสีคุณูปมาจารย์เป็นพระเถระที่ทรงคุณวุฒิ
ทั้งฝ่ายคันถธุระและวิปัสสนาธุระ เจ้าพระคุณอุปาสีคุณูปมาจารย์ทำหน้าที่สองทาง สอนหนังสือธรรมะ

ศาสตราจารย์ ดร. วิจัย สอนนันท

สอนนักธรรม สอนบาลี สอนจนกระทั่งสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน เป็นนักปฏิบัติที่ยอดเยี่ยม ขนาด
ขึ้นนั่งบนธรรมมาสน์ พอขยับตัว ขาหัก ยั่งนั่งเทศน์เฉย เอาชี จนกระทั่งเทศน์จบแล้ว ไม่ยอมลงธรรมมาสน์

“อ้าว พระเดชพระคุณทำไมไม่ลงธรรมมาสน์เสียที”

“มันจะลงได้อย่างไรเล่า ขาหักแล้ว”

แสดงว่า คุณสมบัติความเข้มแข็งของจิตใจของนักต่อสู้เช่นเจ้าพระคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์นี้ หาได้
ยากที่สุดในโลกนี้

ทนายธรรม

- นี่คือจุดเริ่มของพระรัตนตรัยในสายภาคอีสาน •

ท่านเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์นี้แหละ ท่านมีลูกศิษย์สององค์ องค์หนึ่งคือ **สมเด็จพระมหาวิรวงศ์ (ติสฺสมหาเถร)** ตอนนีมาแยกสายกัน สมเด็จพระมหาวิรวงศ์ (ติสฺสมหาเถร) เป็นผู้ทำธุระในฝ่ายคันถธุระ แล้วลูกศิษย์อีกองค์หนึ่งคือ พระเดชพระคุณ **หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล** หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล นี้ ทำหน้าที่ เฉพาะฝ่ายปฏิบัติฝ่ายเดียว

พระรัตนตรัยในภาคอีสานที่ออกเดินรัตนตรัยไปตามหัวเมืองน้อยเมืองใหญ่ ตามป่าตามชนบทเป็นองค์แรก เท่าที่รู้มา คือ หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล หลังจากที่ท่านอุปสมบทเป็นพระภิกษุสงฆ์แล้วประมาณ ๖ พรรษา ก็มาได้ลูกศิษย์องค์สำคัญ คือ **พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต** พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต นี้เป็นกำลังสำคัญ

หลวงพ่อพุธ

ถ้าจะเปรียบเทียบผู้สอนหนังสือ หลวงปู่เสาร์สอนได้เฉพาะแต่ระดับประถมและมัธยม แต่หลวงปู่มั่นสอนถึงระดับมหาวิทยาลัยจนถึงปริญญาเอก ทีแรกหลวงปู่มั่นมาเรียนกรรมฐานกับหลวงปู่เสาร์แต่บุญบารมีของหลวงปู่มั่นนั้น บุญวาสนาของท่านมีปฏิภาณรวดเร็ว การปฏิบัติธรรมก้าวหน้าได้ดี แล้วลงผลสุดท้ายขึ้นสมณะ พระอาจารย์เสาร์สอนพระอาจารย์มั่น ขึ้นวิปัสสนา พระอาจารย์มั่นย้อนกลับมาสอนพระอาจารย์เสาร์ อาจารย์กลับเป็นลูกศิษย์ ลูกศิษย์กลับเป็นอาจารย์ แต่ท่านก็ยังคงมีความเคารพต่อกันอย่างสุดซึ้ง ซึ่งหาความเคารพของพระภิกษุสามเณรปัจจุบันนี้มิต่อครูบาอาจารย์นั้น จะเปรียบเทียบอย่างท่านไม่ได้เลย แม้ว่าท่านจะเก่งกว่าอาจารย์ในทางภูมิจิต ภูมิธรรม ท่านก็ไม่เคยลบหลู่ดูหมิ่นอุปัชฌาย์อาจารย์ของท่าน เคารพปรนนิบัติอยู่จนกระทั่งมรณภาพตายจากกันไป อันนี้คือจุดเริ่มของพระอัฐงคกรรมฐานในสายภาคอีสาน

อยู่มาภายหลัง พอมาได้ลูกศิษย์คือพระอาจารย์มั่นเป็นกำลังสำคัญ มาภายหลัง พระอาจารย์สิงห์ ขนตยาคโม หลวงปู่ดุลย์ อตุโล ไปเรียนหนังสืออยู่ที่วัดสุทัศน์ จังหวัดอุบลราชธานี พอดีในพรรษาที่นั้น พระอาจารย์มั่นไปจำพรรษาที่วัดบูรพา ซึ่งอยู่ในเมืองเดียวกัน ไม่ทราบว่าเป็น พ.ศ. เท่าใด ที่นี้พระอาจารย์ดุลย์ อตุโล กับ พระอาจารย์สิงห์ ขนตยาคโม เวลาว่างจากเรียนพระปริยัติธรรม ว่างจากการสอนหนังสือ (เมื่อก่อนนี้ โรงเรียนชั้นประถมนี้อยู่ในวัด) พอตกตอนค่ำก็ไปเฝ้าพระอาจารย์มั่น ไปเรียนกรรมฐาน ไปฟังเทศน์ฟังธรรมพระอาจารย์มั่น ในทางปฏิบัติสมาธิ สมถภาวนา แล้วมาปฏิบัติตาม เกิดผลจิตสงบเป็นสมาธิ มีสภาวะรู้ ตื่น เบิกบาน มีปีติ มีความสุข ทั้งสององค์ท่านก็เลยตัดลึนใจเลิกเรียนปริยัติธรรมติดตามพระอาจารย์มั่นไปเป็นลูกศิษย์ เดินธุดงค์ไปทั่วภาคอีสาน

หลวงพ่อดุจ จานีโย หลวงพ่อชา สุภทฺโท